

Sygn. akt IV K 871/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2015 roku

Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie IV Wydział Karny

w składzie:

Przewodnicząca: SSR Anna Ziemińska

Protokolant: Agnieszka Kot

przy udziale Prokuratora Piotra Bednarza i Michała Krupy

oraz przy udziale przedstawiciela Urzędu Skarbowego Barbary Derylak, Idalii Griniczuk i Jolanty Niedbalskiej

po rozpoznaniu w dniach 11 lutego 2015 roku, 26 marca 2015 roku i 2 lipca 2015 roku sprawy

J. U., syna J. i M., urodzonego (...) w B.,

oskarżonego o to, że:

będąc odpowiedzialnym z tytułu pełnienia funkcji Prezesa Zarządu w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. przy Pl. (...), za terminowe odprowadzanie zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych nie dopełnił ciężącego na nim obowiązku i nie odprowadził w terminie ustawowym do 20.08.2007r., do 20.09.2007r., do 22.10.2007r. oraz od 20.12.2007r. do 21.01.2008r. na rachunek (...) Urzędu(...), ul. (...) w W. zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych za okres od lipca do września 2007r., od listopada do grudnia 2007r. w łącznej kwocie 25.564,00 zł, naruszając art. 30 § 1 ustawy z dnia 29.08.1997r. Ordynacja Podatkowa (tj. Dz. U. Nr 8 z 2005r. poz. 60 z późn. zm.) oraz art. 31 i 38 ustawy z dnia 26.07.1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. Nr 14 z 2000 r. poz. 176 z późn. zm.), **tj. o przestępstwo skarbowe z art. 77 § 2 kks w zw. z art. 6 § 2 kks**

I. oskarżonego J. U. uznaje za winnego popełnienia zarzucanego czynu, stanowiącego przestępstwo skarbowe z art. 77 § 2 kks w zw. z art. 6 § 2 kks i na podstawie art. 77 § 2 kks wymierza oskarżonemu karę 70 (siedemdziesięciu) stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej grzywny na kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych,

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. G. K. wynagrodzenie w kwocie 752,76 zł (siedemset pięćdziesiąt dwa złote siedemdziesiąt sześć groszy), w tym podatek od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu,

III. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 822,76 zł (osiemset dwadzieścia dwa złote siedemdziesiąt sześć groszy) tytułem kosztów sądowych oraz kwotę 420 (czteryście dwadzieścia) złotych tytułem opłaty.

Sygn. akt IV K 871/12

UZASADNIENIE

J. U. był członkiem jednoosobowego zarządu spółki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. przy pl. (...) od 17 lipca 2007 r. i był z tego tytułu odpowiedzialny za prowadzenie spraw spółki, w tym rozliczenia z Urzędem (...) (odpis z KRS – k. 9-15, 69-73, zeznania K. S. – k. 49-50, 182). Spółka, którą kierował oskarżony, miała problemy finansowe i w związku z tym, zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych wpłacane były do Urzędu (...) z opóźnieniem, mianowicie:

- kwotę 5.296,00 zł za lipiec 2007 r. wpłacono 21 sierpnia 2007r. – dzień po terminie;
- kwotę 303,00 zł za sierpień 2007 r. wpłacono 17 października 2007r. – prawie miesiąc po terminie;
- kwotę 3.372,00 zł za wrzesień 2007 r. wpłacono w dwóch częściach: 2 marca 2009r. 1.900,41 zł, a 6 marca 2009r. 1.471,00 zł – przeszło 15 miesięcy po terminie;
- kwotę 8.697,00 zł za listopad 2007 r. wpłacono w dwóch częściach: 2 marca 2009r. 8.495,94 zł, a 11 marca 2009r. 201,06 zł – przeszło 13 miesięcy po terminie;
- kwotę 7.896,00 zł za grudzień 2007 r. wpłacono w siedmiu częściach: 11 marca 2009r. 2.296,34 zł, 16 marca 2009r. 1.420,20 zł, 17 marca 2009r. 246,99 zł i 2.108,30 zł, 20 marca 2009r. 1.289,80 zł i 429,90 zł, a 24 marca 2009r. 104,47 zł – ponad rok po terminie.

Łączna wartość podatku, którego wpłata nastąpiła z opóźnieniem wyniosła 25.564,00 zł.

(zeznania A. M. – k. 26-27, 204, zestawienie nieterminowych wpłat – k. 6-7)

J. M. U. jest obywatelem Stanów Zjednoczonych Ameryki i tam mieszka. W czasie orzekania ma 52 lat. Postępowanie przeciwko niemu toczyło się z zastosowaniem przepisów Kodeksu karnego skarbowego dotyczących postępowania w stosunku do nieobecnych, toteż Sądowi nie są znane bliższe dane osobopoznawcze oskarżonego. Oskarżony nie był w Polsce dotychczas karany (karta karna – k. 172).

Dokonując oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka K. S. (2) – księgowego, który prowadził rachunkowość spółki (...) do września 2007 roku, kiedy to oskarżony wypowiedział świadkowi umowę o prowadzenie księgowości. Świadek ten zeznał, iż w spółce nie było dokumentu, który zleciłby komuś odprowadzanie zaliczek. Zastosowanie miały zatem przepisy Kodeksu spółek handlowych, stanowiące o reprezentacji spółki. Zeznania złożone w Urzędzie (...), świadek podtrzymał na rozprawie. Świadek zeznał na okoliczności związane ze swoimi obowiązkami zawodowymi, jego zeznania są spójne i logiczne. Zdaniem Sądu, nie ma powodów, żeby kwestionować ich wiarygodność.

Również wiarygodne są zeznania A. M. (2) – członka zarządu (...) Sp. z o.o., który zarządzał tym podmiotem bezpośrednio przed J. U.. Uchylenie się od płacenia podatków przez spółkę (...) miało miejsce także w czasie jego zarządu, za co świadek został skazany w oddzielnym postępowaniu na karę grzywny. Zeznając przed Sądem, świadek potwierdził treść wyjaśnień złożonych w Urzędzie (...) w charakterze podejrzanego o czyn z art. 77 § 2 kks w zw. z art. 6 § 2 kks. Zgodnie z tymi wyjaśnieniami, powodem zaległości w płaceniu podatków była zła sytuacja finansowa spółki. Zobowiązania finansowe spółki wobec Skarbu Państwa zostały, według wiedzy świadka, spłacone całkowicie. Zeznania świadka są w ocenie Sądu szczerze, logiczne, ich treść nie jest sprzeczna z pozostałymi dowodami w sprawie i nie ma powodów, aby podważać ich wiarygodność.

Sąd uznał za wiarygodne wszelkie dokumenty urzędowe zgromadzone w sprawie i to na nich, w znacznej mierze, oparł ustalenie stanu faktycznego. Zawiadomienia o naruszeniu przepisów podatkowych (k. 1, 3) oraz karty (...)(k. 2, 4) dotyczą, co prawda, okresu, w którym J. U. nie prowadził spraw (...) Sp. z o.o., jednakże są o tyle istotne, że uzasadniają one wszczęcie postępowania w sprawie zaległości podatkowych tejże spółki, co skutkowało także wyjawieniem tychże zaległości z okresu, kiedy członkiem zarządu był oskarżony. Kluczowym dowodem w sprawie jest zestawienie nieterminowych wpłat zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych z (...) Sp. z o.o., które pozwoliło ustalić wartość niewpłaconego w terminie podatku oraz okresy, których dane wpłaty dotyczyły. Powyższe dokumenty zostały wygenerowane przez (...) Urząd (...) (...) i jako dokumenty urzędowe są całkowicie wiarygodne.

Dla ustalenia zakresu odpowiedzialności J. U. istotne było ustalenie okresu, w jakim odpowiadał on za prowadzenie spraw spółki (...), do czego niezbędny był odpis pełny z Krajowego Rejestru Sądowego, zgodnie z którym zmiany

danych w rejestrze, polegającej na wpisaniu oskarżonego jako członka zarządu, dokonano w dniu 17 lipca 2007 r. Odpis z KRS jest dokumentem urzędowym wygenerowanym przez Centralną Informację Krajowego Rejestru Sądowego.

Delikt karnoskarbowy spenalizowany w art. 77 kks popełnia płatnik lub inkasent, który pobranego podatku nie wpłaca w terminie na rzecz właściwego organu. Paragraf 2 tegoż artykułu określa typ uprzywilejowany przestępstwa skarbowego, który ma miejsce wówczas, gdy kwota niewpłaconego podatku jest małej wartości. Małą wartością, według słownika wyrażeń ustawowych w Kodeksie karnym skarbowym, jest wartość, która w czasie popełnienia czynu nie przekracza dwustukrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia. W czasie dokonania czynu, minimalne wynagrodzenie za pracę, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 września 2006 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2007 r. (Dz.U. 2006 nr 171 poz. 1227) wynosiło 936 zł, a zatem jego dwustukrotność – 187.200,00 zł. Kwota, którą J. U. winien był wpłacić z tytułu podatku wynosiła 25.564,00 zł, czyli w rozumieniu Kodeksu karnego skarbowego stanowiła kwotę małej wartości.

Przestępstwo niewpłacania pobranego podatku jest przestępstwem indywidualnym, może być popełnione jedynie przez płatnika lub inkasenta. Zgodnie z art. 8 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. - ordynacja podatkowa, płatnikiem jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, obowiązana na podstawie przepisów prawa podatkowego do obliczenia i pobrania od podatnika podatku i wpłacenia go we właściwym terminie organowi podatkowemu. Art. 31 tej samej ustawy stanowi, iż osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, będące płatnikami lub inkasentami, są obowiązane wyznaczyć osoby, do których obowiązków należy obliczanie i pobieranie podatków oraz terminowe wpłacanie organowi podatkowemu pobranych kwot, a także zgłoszenie właściwemu miejscowo organowi podatkowemu imiona, nazwiska i adresy tych osób.

„Skoro zarząd spółki prowadzi sprawy tej spółki, a pracami zarządu kieruje jego prezes, to jeżeli nie powierzono spraw spółki jako płatnika podatku od wynagrodzeń osób fizycznych (zaliczek na ten podatek) innemu z członków zarządu albo kierownikowi innej komórki organizacyjnej tej firmy, prezes zarządu spółki jest tą osobą, która zajmuje się jej sprawami gospodarczymi w powyższym zakresie, jeżeli nie dojdzie do wskazania, stosownie do art. 31 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926 ze zm.) innej jeszcze osoby odpowiedzialnej za czynności spółki jako płatnika podatku.” (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2002 roku (...) 164/02)

Obowiązki płatnika podatku dochodowego od osób fizycznych określa ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Zakład pracy obowiązany jest obliczać i pobierać w ciągu roku zaliczki na podatek dochodowy od osób w nim zatrudnionych. Kwoty pobranych zaliczek powinny zostać odprowadzone na rachunek właściwego Urzędu (...) w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym pobrano zaliczki.

Oskarżony J. U. zarządzał spółką (...) Sp. z o.o. w okresie objętym zarzutem i w związku z tym, był obowiązany wykonywać obowiązki płatnika podatku dochodowego od osób fizycznych. Zajmując się zarządzaniem spółką kapitałową, w tym jej sprawami finansowymi, miał świadomość swoich obowiązków i konsekwencji wynikających z ich zaniedbywania. Nie ma przy tym znaczenia, kto fizycznie dokonywał czy też miał dokonywać wpłat na konto Urzędu (...). Odpowiedzialność za to spoczywała bowiem na organie zarządzającym spółki. Nie ma również znaczenia dla odpowiedzialności karnoskarbowej trudna sytuacja finansowa spółki. Płatnik podatku miał możliwość złożenia wniosku o odroczenie terminu płatności podatku lub rozłożenie zapłaty podatku na raty na mocy art. 67a § 1 ustawy ordynacja podatkowa, jednakże władze (...) Sp. z o.o. z tej możliwości z niewiadomych przyczyn nie korzystały.

„Przewidziane w art. 98 u.k.s. "pobranie" przez płatnika od podatnika kwot zobowiązania podatkowego nie musi polegać na fizycznym przejęciu od podatnika określonej kwoty stanowiącej część tzw. wynagrodzenia brutto podatnika, gdyż pracodawca (jako płatnik zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych) nie dokonuje wypłaty pracownikowi (płatnikowi) kwoty wynagrodzenia brutto i nie odbiera mu następnie kwoty stanowiącej zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych. Przez "pobranie kwot zobowiązania podatkowego" w rozumieniu art. 98 u.k.s. należy więc rozumieć czynność techniczną polegającą na potrąceniu, czyli wypłaceniu pracownikowi wynagrodzenia po odliczeniu uprzednio obliczonej zaliczki (tzw. wynagrodzenie netto). Bez znaczenia dla odpowiedzialności karnej płatnika jest natomiast, czy posiada on środki finansowe na odprowadzenie pobranego podatku dochodowego na

bieżącą produkcję, wypłatę wynagrodzenia dla pracowników czy też spłatę zobowiązań wobec kontrahentów.” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2002 roku (...) 427/98)

Zgodnie z art. 6 § 2 kks dwa lub więcej zachowań, podjętych w krótkich odstępach czasu w wykonaniu tego samego zamiaru lub z wykorzystaniem takiej samej sposobności, uważa się za jeden czyn zabroniony; w zakresie czynów zabronionych polegających na uszczupleniu lub narażeniu na uszczuplenie należności publicznoprawnej za krótki odstępek czasu uważa się okres do 6 miesięcy.

W przypadku oskarżonego należało uznać, że nie dopełnienie obowiązku odprowadzenia zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych w miesiącach: od lipca do września 2007 r. i od listopada do grudnia 2007 r. stanowiło jeden czyn zabroniony.

Przestępstwo skarbowe z art. 77 § 2 kks zagrożone jest karą grzywny w wysokości do 720 stawek dziennych. Najniższa możliwa liczba stawek dziennych, którą można wymierzyć za to przestępstwo wynosi 10. W realiach niniejszej sprawy, biorąc pod uwagę stopień winy oskarżonego i społecznej szkodliwości czynu, Sąd uznał, że zasadne jest wymierzenie oskarżonemu kary grzywny w wysokości zbliżonej do dolnej granicy ustawowego zagrożenia. Z uwagi na fakt, iż Sądowi ani finansowemu organowi postępowania przygotowawczego nie udało się przesłuchać oskarżonego, utrudnione było odniesienie się przy wymiarze kary, do właściwości osobistych sprawcy i jego postawy. Sąd wziął pod uwagę, iż J. U. jako cudzoziemiec, mógł nie znać polskiego prawa. Przesłanka ta może stanowić okoliczność łagodzącą, w żaden jednak sposób nie należy jej traktować jako usprawiedliwienia dla nieprzestrzegania prawa. Nie wymaga bowiem szerszego komentarza stwierdzenie, że każdy podejmując się prowadzenia działalności gospodarczej na terenie jakiegokolwiek państwa, powinien znać swoje obowiązki, zwłaszcza w zakresie regulowania należności publicznych. Kara w niniejszej sprawie powinna być zatem stosunkowo niska, nie może jednak być czysto symboliczna, aby osiągnęła swoje cele. Kara zbyt niska mogłaby bowiem zachęcać oskarżonego lub inne osoby do unikania płacenia podatków, czy nieterminowego lub nierzetelnego płacenia. Z tego względu Sąd uznał, że sprawiedliwe będzie orzeczenie 70 stawek dziennych grzywny. Określając wysokość jednej stawki dziennej, Sąd bierze pod uwagę warunki i możliwości zarobkowe oskarżonego. W niniejszej sprawie, Sąd nie miał możliwości należytej oceny tych okoliczności, wobec czego należało określić wysokość jednej stawki w wymiarze zbliżonym do minimalnego. Minimalną wysokość stawki dziennej grzywny orzekanej według przepisów kodeksu karnego skarbowego stanowi 1/30 minimalnego wynagrodzenia za pracę. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 września 2014 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2015 r. (Dz.U. 2014 poz. 1220), minimalne wynagrodzenie wynosi 1750 zł, a zatem stawka dzienna grzywny nie może być niższa niż 58,33 zł. W niniejszej sprawie Sąd ustalił wysokość stawki dziennej na kwotę 60 zł.

Z uwagi na fakt, iż postępowanie toczyło się w stosunku do nieobecnego oskarżonego, miał on ustanowionego obrońcę z urzędu. Sąd przyznał z tego tytułu wynagrodzenie dla adwokata G. K. w oparciu o stawki minimalne określone w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, uwzględniając liczbę rozpraw, w których obrońca brał udział oraz powiększając kwotę o stawkę podatku od towarów i usług.

Sąd orzekł o kosztach sądowych zgodnie z normami kodeksu postępowania karnego i ustawy o opłatach w sprawach karnych, obciążając kosztami oskarżonego. W skład wydatków wchodzi wynagrodzenie obrońcy z urzędu, koszt uzyskania informacji z Krajowego Rejestru Karnego oraz ryczałt za doręczanie pism w sprawie. Opłata jest równa 1/10 wysokości wymierzonej kary grzywny.